

Večernik

Leto VI (XIII.), štev. 9

Maribor, sreda 13. januarja 1932

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglase sprejema tudi oglasni oddesk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Francoz o Franciji

Gotovo je zanimivo, slišati enkrat tudi Francoza, kaj pravi o današnji duševnosti francoskega naroda, ki je čisto drugačna kot pa izgleda na zunaj, zanimivo toliko bolj, če izpregovori o tem tako odličen in pameten mož in dober patrijot, kakor je pariški univerzitetni profesor Eduard Guyot.

»O, dečla moja!«, tako je vzkliknil Pitt mlajši na svoji smrtni postelji, ko se je moč Napoleonova nezadržno širila in ni nihče še vedel, ali bo gospodstvo nad morji, katero si je Velika Britanija zamogla zagotoviti, zlomilo hegemonijo zmagovalca pri Austerlitzu in končno vrnilo Evropi spet svobodo. In to je danes srčni vzklik vsakega Francoza, izvzemši nekatere trobentače, vočigled bližajoče se nevihte: srca so polna strahu, kljub bitki pri Marni in Verdunu, kljub miru, ki je postavil piko na konec skoraj stoletja prestanih strahov... Vse, kar nam je bilo v Evropi sovražno, se zopet dviga, vse, kar nam je bilo v Evropi naklonjeno, se obrača proti nam. V duhu enih se že zbuja misel na grozovite ponovitve, na duhu drugih, tistih, ki bi kljub vsemu še radi upali in verjeli, pa leži svinčenežek molk. Kaki bodočnosti gremo naproti, kam nas zanaša valovje?

Mi smo Francija od leta 1918, od spominov trpinčenja, od tistih psihoz obvladovana. Toda Evropa od 1918 se pogreza že v meglo zgodovine. Današnja Evropa se hoče oblikovati in posamezni deli se skušajo združiti. Gospodarsko je Evropa še vedno strašno razcepljena, toda nad vsemi gospodarskimi boji vstaja pri narodih spoznanje, da je treba skupnega dela. Celo dežele, ki so bile prevzete skoro bojno pretiranega nacionalizma, prilagodujejo svojo politiko novi smeri, dozorevajo k odločitvam, ki so v interesu vseh potrebne. Skratka: vsa Evropa, izvzemši nas, obrača zadnji vojni hrbet.

Kamor stopimo, celo pri naših najboljših prijateljih, zadobivamo vtis, da se nahajamo v drugačnem razpoloženju kot pa ostali svet. So narodi, ki so bolj bojeviti kakor mi, a nobeden ni tako globoko zasidran v čisto statističnem pojmovanju življenja kakor mi. Nobeden narod, izvzemši nas, ne vidi v bodočnosti enostavne okrepitve sedanjih varnostnih faktorjev. Mi smo nesposobni, si predstavljati vojno, ki bi izgledala drugače kakor ponovitev zadnje vojne. Mi si predstavljamo to novo vojno kot naskok z bajoneti, ki se bo zlomil ob granitnem pasu. Naša finančna radodarnost se da primerjati samo z našo duhovno lenostjo. Kakor da bi bila vojna gola zadeva števil... kakor da bi se stvari razvijale z isto enoličnostjo in brutalnostjo kakor leta 1914, ko so zdravi in predujoči narodi, ki jih niso razjedali nikaki dvomi, v brezprimernem navdušenju prišli za orožje in šli drug nad drugega. Kakor da bi duše od danes ne

Nevarnost spopada Rusov z Japonci

JAPONSKE NAMERE V SEVERNI MANDŽURIJI. — RUSI UTRJUJEJO BAJKALSKO JEZERO. — ZMEDA NA KITAJSKEM.

LONDON, 13. januarja. Najnovejše vesti iz Mandžurije pričajo, da se Japonci z vso naglico pripravljajo na prodiranje v severno Mandžurijo, ki je, kakor znano, interesna sfera sovjet ske Rusije. Zadnje spopade med ruskimi belogardisti in kitajskimi stražniki so po vsej verjetnosti zasnovali Japonci sami, samo da bi imeli pretvezo za zasedbo Harbina. V zadnjih dneh so Japonci svoje čete v tem mestu tako pomnožili, da bi lahko takoj pričeli z ofenzivo in novimi zasedbami. Japonsko postopanje je vzbudilo v Moskvi silno razburjenje in ogorčenje. Rusi se mrzlično pripravljajo za vsak primer. Svoje čete, ki stoje na meji severne Mandžurije, še ne prestopajo ojačujejo, a utrjevati so pričeli tudi obrežje Bajkalskega jezera. Položaj se vedno bolj zapleta in nevarnost resnega rusko-japonskega konflikta je vedno večja.

TOKIO, 13. januarja. Sovjetski poslanik je posetil predsednika japonske vlade in mu sporočil, da so v Moskvi v skrbeh zaradi nevarnosti ostrega spora med poveljstvom kitajskih čet, ki stražijo železnico v Harbinu in guvernerjem province Kirinske. Ta spor bi, čim bi zavzel obliko oborožene akcije, nevarno ogrozil ruske interese v severni Mandžuriji. Poslanik je izrazil upanje, da bo japonska vlada preprečila poostreitev položaja.

LONDON, 13. januarja. Iz Nankinga poročajo, da je po odhodu kitajske vlade nastala tam vseobča zmeda. Djaki so sklenili, da se skupno napotijo v Šanghaj in zaprosijo prejšnjega predsednika republike, generala Čang-Kajška, da se vrne v Nanking ter prevzame zopet predsedništvo ali pa vsaj vrhovno vojno poveljstvo.

Doumer sprejel Lavalovo demisijo

KONZULTACIJE. — MANDAT ZA SESTAVO NOVE VLADE DOBI ZOPET LAVAL. — HERRIOT ZA SODELOVANJE.

PARIZ, 13. januarja. Predsednik Doumer je sprejel Lavalovo ostavko in obenem poveril njegovo vlado, da vodi državne posle do sestave novega kabineta.

PARIZ, 13. januarja. Danes se prične v palači Elysee konzultacije. Prva bosta posetila predsednika republike predsednik senata in predsednik poslanske zbornice, nato pa bodo zaslišani še voditelji parlamentarnih klubov. Posve-

tovanja se bodo po splošni sodbi končala že danes. Mandat za sestavo nove vlade bo poverjen najprej Lavalu, ki bo skušal osnovati koalicijo z radikalnimi socialisti. Možnost sporazuma je verjetna, ker je Herriot v svojem včerajšnjem pogovoru izjavil Lavalu, da bi v načelu bil pripravljen sodelovati in vstopiti v vlado. Po vsej verjetnosti bo kriza najbrže že jutri ugodno rešena.

Starhembergov diktat dr. Bureschu

HEIMWEHR ZAHTEVA ODPOVED VSEH TRGOVINSKIH POGODB. — GROŽNJA S POHODOM NA DUNAJ

DUNAJ, 13. januarja. Voditelj Heimwehra knez Starhemberg je naslovil na zveznega kancelarja dr. Burescha ultimativno pismo, v katerem zahteva takojšnjo izvedbo cele vrste gospodarsko-političnih ukrepov. Med drugim zahteva Starhemberg takojšnjo odpoved vseh trgovinskih pogodb Avstrije s tujimi državami. Nove pogodbe se morajo skleniti na osnovah heimwehrovskih smernic, in sicer z obojestranskim kontingentiranjem. V političnih krogih je vzbudilo Starhembergovo pismo veliko vznemirjenje. Posebno socijalni demokrati zamerja-

jo vladi, da postopa tako milo proti heimwehrovskim pučistom od 13. septembra. Prav to je po njihovem mnenju tudi vzrok, da so heimwehrovci postali zopet predržni. Starhemberg omenja namreč v svojem pismu, da se Heimwehr ne bo prav nič brigala za prepoved zborovanj in pohodov, ampak bo z vsemi svojimi silami prikorakala na Dunaj, da prisili vlado do izpolnitve njenih zahtev, če bi se branila izvesti jih prostovoljno.

DUNAJ, 13. januarja. »Arbeiter Zeitung« posveča Starhembergovemu pismu daljša razmotrivanja, v katerih

bile oslabiljene od tisoč notranjih revolt, od uporov proti brezupnemu stanju, ki rodi razdejanja, škandale, nezadovoljnost, obup...

Kje najdemo danes prekipevajočih življenskih sil? Kam bi v bolni Evropi prišle vojna? Kar zadeva od nas pričakovano oboroženo pomoč prijateljskih nam držav, se samo spominjamo na vsa presenečenja in razočaranja, katera so se dogajala v zadnji vojni. Ali bi se ne mogla to-pot obrniti proti nam?

Resnica je ta: mi smo sami in mi bomo moralno verigo, ki nas obdaja, morali ali prelomiti ali pa računati z našo osamelostjo. Očitkov nam seveda ne more nihče delati. Dvanaest let sem zah-

tevamo to, kar se nam dolguje. Mi nismo ničesar osvajat in smo celo poskušali pomagati drugim narodom iz materialnih težav. A to je defenzivna politika. Mi smo prevzeli nase ogromno dolžnost pred svetom in te dolžnosti nismo izpolnili. Mi smo posojali naše zlatoto, ne da bi izžareval naš duh, kakor je bilo to v prejšnjih dobah, ko smo podarili Evropi novo dušo. Sicer je bila tu in tam pri nas započeta kaka srečna inicijativa. Toda organi, ki v Franciji krojijo javno mnenje, so storili vse, da da-lekosežnost teh pobud zmanjšajo ali da pogumne naše može osmešijo.

To je Francija na početku i. 1932 — piše Eduard Guyot

pravi, da mora med postopanjem nacionalnih socialistov v Nemčiji in heimwehrovci v Avstriji obstojati neka zveza, kajti prav istih metod izsiljevanja se v notranji politiki poslužujejo tudi Hitler in njegovi pristaši, ki postajajo v Nemčiji vedno važnejši faktor. Toda razmere so v Avstriji drugačne in zato list odločno svari Starhemberga in heimwehrovce pred nepremišljenimi dejanji, ki bi se sedaj še bolj žalostno zaključila kakor so se 13. septembra lani.

KLUB SENATORJEV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.

BEOGRAD, 13. januarja. Včeraj je bil tu sestanek vseh senatorjev, katerega je sklical in vodil predsednik verifikacijskega odbora, senator dr. Šilović. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se osnuje »Klub senatorjev kraljevine Jugoslavije«. H klubu so pristopili vsi senatorji.

DVE ANKETI ZA ZNIŽANJE NAJEMNINE.

ZAGREB, 13. januarja. Anketa, katero sklicuje banska uprava zaradi znižanja najemnin, bo jutri v četrtek. Poleg najemnikov bo prisostvovala tudi delegacija hišnih gospodarjev, mestne občine in banske uprave. Mestna občina bo svoj predlog za jutri formulirala že danes na posebni občinski seji. Slična anketa bo v Beogradu 25. t. m. in se je bodo udeležili najbrže zastopniki najemnikov in hišnih gospodarjev iz vse države.

IZJAVA ZALESKEGA O AKTUALNIH VPRAŠANJIH.

VARŠAVA, 13. januarja. Poljski zunanji minister Zaleski je sprejel zastopnike tujega tiska in jim podal obširne izjave o aktualnih vprašanjih. O reparacijski konferenci je dejal, da ni mogoče predvidevati njenih rezultatov. Pogajanja med Poljsko in Rusijo za sklenitev pakta o nenapadanju se ugodno razvijajo, enako tudi pogajanja v Rigi in Helsingforsu. Na razorožitveni konferenci bo Poljska zastopala stališče, da je treba zavarovati spoštovanje obstoječih pogodb in nedotakljivost mej.

Požar na Dravskem polju

Sv. Miklavž na Dr. p., 13. jan. V noči od torka na sredo je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Trstenjaka. Ogenj je izbruhnil okoli 6. jutranje ure in je bilo takoj vse poslopje v plamenu, tako da je bil ves trud gasilcev zaman. Zgorelo je tudi vse seno, slama, vozovi in gospodarsko orodje. Ogenj je bil najbrže podtaknjen. Škoda znaša nad 50.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Ker je pihal veter, so bila v nevarnosti tudi sosednja gospodarska poslopja. Ta požar je pokazal nujno potrebo motorne brizgalne pri Sv. Miklavžu.

Strašna smrt smučarja.

Po neki vesti iz Bratislave so našli v gorovju truplo mladega smučarja. Nesrečnejši je bil najbrže v padcu priletel z glavo v nastavljeno lisičjo past, skrito pod snegom, ki se je sprožila in ga zadavilo. Identitete ubogega smučarja še niso mogli ugotoviti.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol-dne): Vedro, mestoma megla, v nižavah mrzlo, na gorah milo.

Naše nove ceste

PRVA CESTA NA POHORJE. — CESTA BRESTERNICA—SV. KRIŽ. — ZVEZA Z MEJO NA KOZJAKU.

Z nastopom letošnje zime je bil dograjen prvi del pohorske transverzalne ceste, nakar so bila gradbena dela do spomladi prekinjena. Ta prvi del z izhodiščem v Reki nad Hočami, do koder vodi že stara cesta Hoče—Reka, je dolg pet kilometrov in izveden tako, da morejo po njemu voziti avtomobili in avtobusi v obeh smereh z nezmanjšano hitrostjo. S tem je bila dosežena nekako polovica višinske razdalje Reka—Mariborska koča. Ostala polovica se bo pričela graditi čim bo vreme za to ugodno in bo dogotovljena do jeseni letošnjega leta. S tem bo dovršena zveza z Mariborsko kočo, od tu dalje pa se bo prihodnje leto gradil tretji del do sedla pod Ruško kočo, odnosno pod Sv. Arehom, ki dobi s tem isto tako prikladno zvezo, začetek ceste Sv. Arh—Šmartno na Pohorju. Kdaj se bo gradila ta zveza in pa ona Sv. Arh—Ruše, ki je v sredini že pričeta po Rušanih samih, je vprašanje nadaljnjih kreditov okrajnega cestnega odbora in banske uprave.

Bolj negotova, kakor prve ceste na Pohorje, pa je usoda ceste Bresternica—Sv. Križ nad Mariborom. Okrajni cestni odbor je v spodnjem sektorju pričel graditi že predlansko leto in jo je lani spomladi nadaljeval, sredi dela pa so mu bili nenadoma ukinjeni krediti, in trasa je ostala nedovršena. Ker se ta cesta sedaj končuje sredi neobljudenega terena, je zaenkrat brez-

pomembna, dočim je njen cilj, Sv. Križ nad Mariborom, še vedno odrezan od Dravske doline, s katero ga veže za promet večinoma neporaben kolovoz. Tu bo treba napeti vse sile, da se doseže kredit za nadaljevanje del. Cesta Bresternica—Sv. Križ namreč ni važna samo za ta dva kraja, za občino Šoher in vzhodno ozemlje Kozjaka, ampak tudi za novo gospodarsko, politično in strateško nujno zvezo Dravske doline s Pesniško in tako z državno mejo pri Sv. Kungoti. Sv. Jurij ob Pesnici in Svečini. Dolžnost bi bila tudi naših poslancev in banovinskih svetovalcev, da bi se zavzeli za to, da se ta nova važna komunikacija spomladi prične znova graditi in se do jeseni dogotovi.

Še na slabšem je tretji, nič manj nujni projekt ceste Dravska dolina—Sv. Duh na Ostrem vrhu, Kapla in Remšnik. Trasa je kljub vsem prizadevanjem lokalnih in drugih faktorjev ostala le na papirju. Pričela se niso niti še začetna dela. In vendar bi bila ta cesta sploh prva uporabna vozna zveza vsega tega našega obmejnega ozemlja z državnim zaledjem. Žalostno je namreč, da imajo ti kraji pač cestno zvezo z Avstrijo, nimajo pa je z Jugoslavijo, torej z lastno svojo državo. Zaradi tega gospodarsko silno mnogo trpijo. Zato naj se tudi tu preide čimprej od samega načrta k delu. S tem bo naposled zmanjšana tudi brezposelnost.

Iz mestnega sveta.

Na včerajšnji seji mestnega sveta sta se na novo konstituirala dva odseka in to: odsek za reorganizacijo občinske uprave, kateremu predseduje župan dr. Lipold, in odsek za doočinanje najemnin v mestnih stanovanjskih hišah. Za predsednika tega odseka je bil izvoljen občinski svetnik Kejžar, za podpredsednika pa dr. Miloš Vauhan. Izpopolnila sta se tudi tržni in gledališki odsek. Za predsednika tržnega odseka je bil izvoljen podžupan Golouh, za podpredsednika dr. Müller, za predsednika gledališkega odseka dr. Strmšek, za podpredsednika Saboty.

Za tem je mestni svet razpravljal o tekočih zadevah. Med drugim je podelil gradbeno dovoljenje Mestnemu mladinskemu domu za gradnjo gospodarskega poslopja v Koroščevi ulici. Gradbeno in uporabno dovoljenje je podelil tudi stavbenemu podjetniku Nassimbeniju za adaptacijo stanovanjske hiše v Strossmajerjevi ulici 10.

Prispevki za pomožno akcijo.

Razen že objavljenih so nadalje darovali za pomožno akcijo večje denarne zneske: Tavčar Anton, veleindustrialec 300 Din; Kihar Vincenc, posestnik 1000 Din; Neimevanl 1000 Din; Nassimbeni Ubald 500 Din; Braun Ivan 8.000 Din; Doctor in drug 15.000 Din; Hutter in drug 10.000 Din; Toma Karol 7000 Din; Posojilnica v Mariboru 2000 Din; Ubožni zav. stolne župnije 1.500 Din; Dr. Tomažič I. pomožni škof 500 Din; Dr. Vrabar Maks, stolni dekan 200 Din; Dr. Lipold Franjo, župan 1000 Din; Gradbeni urad od cest. gradb. in vodov. del 945.60 Din; Mestni uslužbenci mariborski 8480 Din.

Prispevke v naravi so dali med drugimi: Gusek Adalbert, trgovec; Vielhäber H. Skaza Josip, trgovec; Močivnik & Ogrizek, veletrgovina; Vodusek Marieta, prodajalka; Majer Franjo, trgovec; Hartinger Ferdo, pekarna; Büdefeldt C., trgovec; Roglič Dragotin, trgovec; Martinz & Strauss, trgovca in Wögerer Elizabeta, veleposestnica.

White Star Jazz.

Z ozirom na apel mesne občine bo v Mariboru dobro znani »White Star Jazz« v nedeljo 17. t. m. igral v hotelu »Orel« v prid Pomožne akcije.

Pravoslavna občina

razglašja, da se vrši

Silvestrov večer

o kavarni »Jaaran«!

Policijska kronika.

Na policiji vlada mir. Zabeležene nimajo nobene aretacije, le pičlo število policijskih prijav in poročil. Neka ženska je prijavila, da ji je včeraj nekdo zastrupil dva lepa petelinčka in več kokoši. Sumi, da je to storila najbrž njena sosedica, s katero se pisano gledata. Neko poročilo pravi tudi, da je predvčerajšnjim aretirana Anka L. nocojšnjo noč razsajala v policijskih zaporih, kamor so jo vtaknili radi prepovedanega povratka.

Ukradeno kolo.

Posestnikovemu sinu Martinu Roškarju je nekdo odpeljal kolo s hodnika na okrožnem sodišču, ko je imel tam posla.

Zveza privatnih nameščenecv Jugoslavije

podružnica Maribor vabi vse trgovske in privatne nameščenice na redni letni občni zbor v četrtek, dne 14. t. m. ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice v Mariboru, Sodna ulica 4. Dnevni red: Poročilo odbora in odsekov; brezposelnost, podpore in prispevki; volitev novega odbora podružnice in raznoterosti.

V kavarni »Astoriji«

bo jutri, četrtek, zvečer predvajal priljubljeni umetniški orkester prof. E. Kubiček najboljša mojstrska dela najslavnejših čeških komponistov kakor Dvořák, Smetana, Nedbala, Fibicha in drugih, na kar se vljudno opozarjajo naši prijatelji slovanske klasične godbe.

Reklamni koledarji in trgovstvo.

Kakor običajno so se tudi letos že pojavili v Mariboru potniki, da poberejo naročila na novoletne reklamne koledarje za leto 1933. Gremij trgovcev opozarja na sklep lanskega občnega zbora, da se razdeljevanje takih koledarjev v bodoče opusti, kakor se je opustilo že v drugih gremijskih okoliših. Dolžnost vsakega trgovca je, da se tega sklepa drži, ker bi se v slučaju nediscipline moral ta sklep razveljaviti, kar bi pomenilo za mariborsko trgovstvo več stotisoč dinarjev škode na leto.

Izvoz sadja in grozdja preko Maribora.

Po uradnih podatkih je bilo v času od 12. septembra lani do 5. januarja letos izvoženih preko postaj Maribor, Pesnica in Št. Ilj v Slovenskih goricah v Avstrijo 252.894 kg sliv, 287.640 kg jabolk, 3838 kg hrušk in 3111 kg grozdja, v Češkoslovaško 59.190 kg jabolk, v Nemčijo 10.169 kg jabolk, v Švico 77.893 kg jabolk, v Italijo 76.295 kg jabolk, v Francijo 24.000 kg jabolk in v Madžarsko 30.000 kg jabolk. Ta izvoz je, posebno kar se tiče jabolk, znatno zaostal za onim leta 1930/31.

Obmejni promet v decembru.

V mesecu decembru lani je preko naše severne meje dopotovalo v Jugoslavijo 8298 oseb, od teh 3910 Jugoslovancev, 3193 Avstrijcev, 632 Čehoslovakov, 223 Nemcev in 340 drugih. Največ, 6975, jih je dopotovalo preko Maribora. V istem času je odpotovalo preko meje 7300 oseb, in sicer 2966 Jugoslovancev, 3004 Avstrijci, 764 Čehoslovakov, 239 Nemcev ter 227 drugih. Preko Maribora jih je odpotovalo 6219. Celokupni obmejni promet je znašal v decembru lanskega leta 15.598 oseb. K tem moramo pa naposled prišteti tudi še 1435 oseb, ki so potovale po naših progah v tranzitnem prometu.

Divja bitka na sofijskih ulicah

TRETI PONESREČENI ATENTAT NA POPA TODOROVA, VODITELJA PROTOKERISTOV.

Ulice v bolgarski prestolnici Sofiji so bile v ponedeljek pozorišče srdite bitke med makedonstvujočimi. Šele pred nekaj meseci so mihajlovci poizkusili drugi bombni atentat na Popa Todorova, voditelja protokeristov, ki tudi ni uspel, v ponedeljek pa so pripravili zopet nov napad. Pop Todorov je že zjutraj prispel v Sofijo, kjer je hotel posetiti nekega častnika. Zaradi varnosti ga je spremljalo šest oboroženih komitov.

Mihajlovci, ki imajo zelo dobro organizirano vojnisko službo, so za prihod Todorova v Sofijo izvedeli že več dni prej in so noč in dan oprezali okoli stanovanja častnika, h kateremu je bil Todorov namenjen. Tako so takoj opazili njegov prihod in alarmirali svoje ljudi. Ko se je Pop Todorov poslovil od čast-

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 13. januarja. Zaprtó.
Četrtek, 14. januarja ob 20. uri »Ženitev«, ab. D.

Kulundžičeva groteska »Škorpljon« spada med najznačilnejše in literarno najbolj zrele dramske tvorbe povojne hrvatske književnosti. Vsebinsko je silno zanimiva in originalna, odersko pa zelo efektna. Sedaj jo pripravljajo kot prvo Kulundžičevo delo na mariborskem odru sploh ter bo njena premijera v soboto 16. t. m. V glavni vlogi babice nastopi ga. Šturm-Menartova, bivša članica Narodnega gledališča v Mariboru ter varaždinskega gledališča kot gost. Režira H. Tomašič, ki bo podčrtal groteskno noto tega dela.

Pritožbe

gledaliških abonentov

V našem gledališču je vladal poprej hvalevredni običaj, da so, kadar je bila dvorana polna, razprševali z galerije in balkona osvežujoč parfum, ki je vsaj nekoliko posvežil strašno atmosfero. Zgodilo se je pa sedaj že večkrat zaporedoma, da je bila dvorana nabito polna, tako da je na stojišču mnogim postajalo slabo, da so morali oditi, pa ni bilo človeka s tistim blagodejnim pršilnikom nikjer na izpregled.

Druga neprijetnost v našem gledališču je netočnost občinstva, ki jo gledališka uprava z neizvajanjem svojih sklepov le podpira. Prvo dejanje je že zdavnaj pričelo, pa še vedno morajo vstajati cele vrste gledalcev radi kekega zamudnika. In niti toliko obzirni niso taki ljudje, da bi tiho prihajali; celo loputanje vrat se sliši; tudi biljeterke na balkonu ne znajo tiho zapirati. Zakaj se uprava ne drži svojih sklepov, da se ne pušča po začetni predstavi nikogar več v dvorano? Občinstvo je treba naučiti reda. Posebno balkonski abonenti trpijo od te razvade, kajti poleg slabega zraka (radi nizkega stropa) še neprestani dirindaj, tako da človek nič nima od predstave.

Prosimo torej, da gledališka uprava blagovoli enkrat napraviti red, kakor ga imajo po drugih gledališčih.

Eden v imenu mnogih.

Lastno mater je ubil

Pred tukajšnjim sodiščem (malim senatom) je sedel včeraj na zatožni klopi posestnik Franc Rojko iz Rogoznice pri Ptuj, obtožen uboja svoje matere na Prodnu vrhu. Obtožnica navaja, da je v oktobru lanskega leta sunil svojo mater s tako silo ob rob hrastove mize v njeni viničariji, da ji je počila lobanja in je kmalu nato izdihnila. Kaj sta pravzaprav imela mati in sin med seboj, se ne ve, ker sta bila sama v viničariji. Priče so izpovedale, da sta se sprla radi malenkosti, in da so slišale sina preklinjati in groziti materi. Obtoženec je odločno zanimal krivdo in vse tajil. Ugotovitve zdravniških izvedencev pa so podale nesporni dokaz, da je umrla Rojkova mati nasilne smrti. Obtoženec je bil obsojen na 4 leta in tri mesece robije ter izgubo častnih državljskih pravic za dobo petih let.

Problem našega srednjega šolstva

SOLNIK PREDLAGA ZA MARIBOR SREDNJO TEHNIČNO ŠOLO.

Prenapolnjenost mariborskih srednjih šol, zlasti realne gimnazije, je dala javnosti povod, da je pričela razpravljati o vprašanju razširjenja našega šolstva. V »Večerniku« sta se sprožila doslej dva predloga: prvi za ustanovitev tretje srednje šole (za žensko mladino), drugi za ustanovitev višje gospodinske šole. K temu predlogoma si dovoljujem postaviti še tretjega. Z njim hočem opozoriti na okoliščnosti, ki jih treba pri tem upoštevati.

Najprej se moramo vprašati: Ali je tretja srednja šola v Mariboru res potrebna? Srednje šole so priprava na univerzo; same na sebi ne pripravljajo za noben poklic. Vsi pa vemo, da so že vsi akademski poklici prenapolnjeni in je že sedanje število dijakov na univerzi preveliko, da bi mogli vsi dobiti primerno zaposlenje. Pri sedanji praksi utegne priti tako daleč kakor na Dunaju, kjer je marsikateri doktor vesel, če dobi službo portirja. Razen tega je srednja šola po svojem sedanjem ustroju primerna samo za vsestransko nadarjeno mladino. Učne zahteve so namreč vsestranske: jezikovne, matematično-tehnične, celo umetniške in filozofske. Če se vrine v te šole množina nenadarnih ali enostransko nadarjenih mladine, se mora ali znižati učni nivo, ali pa mora šola neusmiljeno izločati. Dobro ni ne eno ne drugo. Prvo bi znižalo nivo univerze, drugo bi pa ustvarjalo množice propadlih eksistenc. Najbolje je, da nedovoljno nadarjena mladina sploh ne vstopa v srednje šole. Z ozirom na to nima tretja srednja šola v Mariboru nobene upravičenosti. Tudi ne radi ločivne učencev po spolu. Če je pouk za oba spola enak, čemu bi ju torej ločili? Gotovo je bolje, če se oba spola spoznavata tudi pri resnem delu, ne pa samo na plesišču in na ulici. To bo gotovo dvignilo medsebojno spoštovanje in utrjalo ravnotežje med spoloma. V Danski in Švedski n. pr. so šole skoro brez izjeme koedukativne, pa nihče ne more trditi, da bi ti državi ne stali na trdnih nogah.

V srednjo šolo naj torej gre mladina, ki daje dovolj jamstva, da jo bo zdelala. Kam pa z drugo mladino, ki sicer ni za srednjo šolo, pa je vendar v kakem oziru nadarjena in ukaželjna? Je tu zlasti veliko število tehnično nadarjenih mladine, ki pa nima nobenega smisla za jezike, zgodovino i. dr. Za to mladino obstoja izhod, ki se v današnjih razmerah sam vsiljuje in je le čudno, da se tako malo upošteva. Na novo panogo višjega študija za deklice je opozorila gđc. Rozmanova. Za dečke pa je tak izhod **srednja tehnična oz. višja obrtna šola** (ime bi trebalo še-le določiti). Slično šolo, kakor jo tu mislim, ima Ljubljana. Čudno je to: kmetije, ki veljajo za konzervativne, imajo svoje kmetijske šole v Mari-

boru, St. Jurju in na Grmu; seveda je to z ozirom na današnje potrebe kmetijstva odločno premalo. Obrtniški stan pa nima niti toliko; šola v Ljubljani, to je vse. Na vseh koncih in krajih čuti obrtnik krizo. Ta pa ni samo posledica sedanje splošne gospodarske krize, ki bo imela enkrat svoj konec, temveč je mnogo globlja: ima svoje korenine v napredujoči industrijalizaciji. Industrija se vedno bolj poljšča področij, ki so bile prej last obrti; s svojo dosledno racionalizacijo z lahkoto konkurira z obrtjo v ceni in pogosto tudi v kvaliteti. Kako se naj v tej situaciji vzdrži obrtnik, ki ne pozna ekonomije časa, energije in materiala, ki ne zna kalkulirati in se prilagajati konjunkturi, ki se ne zna okoriščati z novimi znanstvenimi in tehničnimi pridobitvami? Mar res kdo misli, da ga bodo držali obrtno-nadaljevalni tečaji nad vodo?

Slovenci smo narod malega človeka. Naše geografske in druge razmere ovirajo koncentracijo produkcije, in je zato naše gospodarstvo najino individualno, vsaj za dolgo dobo še; pri kmetijstvu kakor pri obrti. Ta sistem ne more rabiti mas nekega delavstva in štaba skrajno specializiranih tehnikov in drugih strokovnjakov, kakor je to v državah z akumuliranim kapitalom; zahteva marveč razmeroma veliko število vsestransko izobraženih ljudi, ki so zmožni voditi svoje razmeroma majhne obrate tako tehnično kakor komercialno. Obrt je torej sestaven del našega narodnega organizma in je naša neizbežna naloga, da jo saniramo. Morda bo treba opustiti nekatere panoge, one pa, ki imajo v naših razmerah potrebne predpogoje, pa bo treba razširiti in dvigniti. Za to sanacijsko delo pa je seveda ena sama šola mnogo premalo in bi bila potrebna vse-kakor še ena, v Mariboru. Po notranjem ustroju bi morala biti taka, da bi nudila gojencu vse, kar potrebuje obrtnik za vodstvo svojega obrata; dajati bi mu torej morala tudi potrebno komercialno izobrazbo. Potrebna je na šoli seveda tudi višja splošna izobrazba, vendar morajo biti tam zahteve precej skržene (n. pr. glede tujih jezikov). Osnovo vsega strokovnega pouka v tej šoli naj bi tvorilo praktično delo; potrebne so torej dobro opremljene delavnice. Učna doba bi morala trajati štiri leta; deloma radi obilice učne snovi, deloma ker zahteva od gojenca precejšnje zrelosti.

Obrt je v Mariboru in okolici močno razvita; toda naš obrtnik ne zmora stroškov, da bi dal sina v Ljubljano v šolo, v Mariboru pa bi ga lahko šolal takorekoč zastoni. Gotovo je tudi dovolj obrtnikov iz bolj oddaljenih krajev, ki bi zmogli šolanje sinov v tej šoli. Šola bi pa ne služila samo obrtniškim sinovom, ki bi nato po očetih prevzeli obrt, tem-

več tudi drugim tehnično nadarjenim dečkom; marsikateri obrtnik ima potreben kapital, pa bi rad vzel dobrega absolventa, da mu modernizira in vodi obrt. Absolventi bi lahko našli tudi službo v raznih večjih podjetjih. Gotovo bi jih mnogo lahko šlo v druge kraje države, kjer je tehnična izobrazba še slabo

razvita in primanjkuje tehnično izobraženih ljudi. Obisk te šole bi bil gotovo zelo obilen, posebno sčasom, ko bi javnost spoznala njeno korist. Res je, da stane ureditev take šole zelo mnogo (delavnice z dobrimi stroji in orodji), a nedvomno bi bila to za nas najboljša investicija.

Sport

Lahkoatletske prireditve 1. 1932 v Mariboru.

20. marca: cross-country za prvenstvo Maribora (SK Železničar). 24. aprila: medklubske prireditve in sodniški izpiti (SSK Maraton). 30. aprila in 1. maja: desetboj (SK Železničar). 7. in 8. maja: srednješolsko prvenstvo Maribora (SSK Maraton). 22. maja: medklubske prireditve (SK Rapid). 29. maja: cestni tek moštev (ISSK Maribor). 12. junija: Shell-pokal (Medklubske odbori). 3. julija: štafetni meeting (SK Rapid). 13. in 14. avgusta: momčadsko prvenstvo (Medklubske odbori). 11. septembra: višebój (SK Rapid). 25. septembra: mednarodni meeting (SK Železničar). 2. oktobra: dvomatch (SK Rapid). 1. decembra: tek »Osvobođenja« (ISSK Maribor).

SK Železničar, table-tenis sekcija.

Članstvo opozarjamo, da so redni treningi v dvoriščnem poslopju gostilne Vollgruber, Frankopanova cesta od sobote 16. januarja počenši te-le dneve: vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo popoldne od 15. ure dalje ter vsako soboto in nedeljo zvečer. Dostop je dovoljen samo članom, ki so poravnali članarino in sekcijski prispevek. Prijave članov se sprejemajo ob sobotah od 19. ure dalje. — Načelnik.

SK Železničar, tenis-sekcija.

V nedeljo 17. januarja ob 9. uri popoldne v gostilni Vollgruber, Frankopanova cesta, zimski trening. Raket in žoge prinesite s seboj. — Načelnik.

Zimski sport v Mežici.

ZSO-SPD Mežica-Črna in Sokol-Žerjav sta skupno priredila prve tri dni januarja smučski tečaj v okolici Mežice, katerega je vodil g. Emil Vodenik iz Maribora. Tečajniki so se vadili po 7 ur na dan, in sicer v dveh skupinah, začetniki in posebej izvežbani smučarji posebej. V vseh treh dneh se je udeležilo tečaja 90 smučarjev, torej povprečno 30 dnevno, kar je za naše podeželje nad vse lepo število. Iz Podpece, Črne in Žerjave so se vsak dan zbirali smučarji nad Mežico. Mnogi so prihajali 4 do 7 km daleč. Na uspehe, ki jih je dosegel g. Vodenik pri tečajnikih, je lahko ponosen, še bolj veseli in ponosni so pa tečajniki sami, ki so se mnogo naučili in so g. vodji hvaležni za tako požrtvovalni trud.

Zadnji dan tečaja je bila hitrostna tekma na krajšo razdaljo, kjer so se plasirali: na prvo mesto br. Mauhler Franc (Sokol-Žerjav), na drugo mesto g. Polaner Franc (SPD Mežica-Črna), na tretje mesto g. Stane Franc (SPD Mežica-Črna).

Na 10. januarja je bil še enodnevni tečaj v Podpeci, katerega se je udeležilo 40 smučarjev, po večini rudarjev. Članov SPD, ki v nekaterih primerih še prekašajo dolinske smučarje.

Dasi poročajo časopisi, da je bilo v nedeljo vreme drugod smučarjem nenaklonjeno, pri nas nismo mogli imeti idealnejše smuke.

Kakor torej vidite, tudi tu na meji, na Koroškem, pod sivo Peco, ne zaostajamo za Gorenjsko. Skakalnice imamo na vseh prikladnih terenih že par let, kar je omogočilo rudniško ravnateljstvo, ki je na prošnjo SPD darovalo potrebni les, in pa uprava grofa Thurna. Tudi v Podpeci imamo eno veliko in eno malo skakalnico.

Da se je smučarstvo v Mežici in v Mežiški dolini v obče v teh treh letih tako razvilo, je zahvaliti največ dejstvu, da so tereni tako lepi in priročni ter smuka skoraj vedno izvrstna, kajti če v Mežici sneg ne ustreza smuki, se pa pomakneš v Podpeco.

Torej tudi meja se lepo razvija na zimsko-sportnem polju. Če ne verjame-te, pa pridite pogledat in posmukat k nam. — Zimskosportni odsek, Mežica-Črna.

Na Pohorju.

— Halo, prijatelj, tudi ti tukaj, pri zimskem sportu?

— Da. Saj sem vendar na ženitovanjskem potovanju!

— Kje pa je Tvoja žena? V Ribniški koči?

— Kaj še! V Mariboru je. Eden naju mora vendar ostati v trgovini.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-matica

ima v četrtek, dne 14. t. m. ob 20. uri izredno odborovo sejo. Pridite vsi! — Starosta.

Koledarček »Jadranske straže«.

»Jadranska straža« priporoča svojim članom koledarčke za leto 1932. Dobe se po Din 10.— v društveni pisarni in trgovini g. H. Sax, Grajski trg.

Tragedija v Indijskem oceanu

(Po zapiskih mladega ribiča Louisa Herlévana.)

(Konec.)

Samo trije ljudje so še ostali na otoku. Skorbut je zopet izbruhnil. Nekega jutra ne more gospa Brunou več govoriti. Pri Herledanu se pojavljajo znaki duševne zmedenosti. Ko mu nekoč obstane pogled na gramofonu, se tuleč vrže nanj in ga popolnoma razbije. Huludut molče čepi na lavi in strmi v morje.

Nekega dne je Herledana nekaj neznanega gnalo, da je šel pogledat v tovarno, če bi mogoče našel kakšno uporabno stvar. Medlo se svetijo z vso tehnično popolnostjo opremljeni stroji, rogajoč se nemoči ljudi. Herledan hodi po tovarni, pogleda za vsak vogal, če bi kje kaj našel. V nekem stranskem prostoru najde za kupom konzervnih škatele dve puški in nekaj sto nabojev. Najdba je neprecenljive vrednosti, ker omogoča lov na kunce tudi iz daljave. Ramonziju je sicer nekolikokrat uspelo, da je ubil kunca z nožem, tako spretnost pa je imel samo Ramonzi in njega ni več.

Puške jim vlijejo zopet novega poguma. Herledan gre sedaj vsak dan na lov. Njegov pes ga vedno spremlja. Nekega jutra pa Harledan od slabosti ne more dalje in se usede na neko skalo. Pes

skače okrog njega, ga voha in naenkrat dregne v puško, ki se sproži. Herledan jo zopet nabije, da bi bil za vsak primer pripravljen. Pes ga še vedno ves razburjen obkakuje, ga z gobcem suva v koleno, steče proč in pride zopet nazaj. Herledan si ne ve razlagati, kaj bi pes rad. Tedaj zasliši neko čudno šumenje. Herledan misli, da je to jata ptic; potem ga spet obide slabost, in ne sliši ničesar več. Zopet priteče pes k njemu, sune z gobcem v petelina puške, ki se v drugič sproži. Herledan se zdravi in zopet zasliši tisti čudni šum, sedaj pa mnogo bliže kot poprej.

Polasti se ga strašno razburjenje, v prsih ga duši, upa nekaj, česar se sam še ne zaveda. Naglo zdrvi s hriba in zleze na drugega, zdaj je na vrhu, pogleda po morju in zagleda — ladjo.

Na obzorju vidi dolgo progo dima, parnik se bliža. Moštvo je slišalo strele, ki so se slučajno sprožili. Sedaj prične Herledan streljati kot blazen. Huludut priteče tudi k njemu in z združenimi močmi vpijeta in mahata ladji.

Z ladje odgovarjajo na njihove klice. Bil je parnik, ki vozi enkrat na leto mi-

mo otoka, in sicer iz Avstralije v Madagaskar.

Dve uri kasneje je trojica na parniku. Ko so jim nudili prvo pomoč, je hotela ladja odpluti dalje. Toda zgodilo se je nekaj nezasižanega. Trojica se brani, da bi zapustila otok in stroje, ki so v njeni oskrbi. Ne zahtevajo ničesar drugega, kot da jim dajo sveže hrane, ter da jim obljubijo, da jih bodo po nekaj tednih s stroji vred prepeljali v domovino. Po dolgem prigovarjanju privoli Herledan, ki je najšibkejši med njimi in

od bolezni najbolj izmučen, da ga vzamejo s seboj.

Huludut in žena pa sta ostala.

V začetku leta 1931. je prispel Herledan v Marseille. Pri sebi ni imel niti beliča. Vse njegovo imetje je obstajalo iz enega šolskega zvezka, v katerega je s svinčnikom okorno opisal svoje doživljanje na otoku, in nekaj fotografskih posnetkov.

Šest tednov kasneje je odpeljala ladja tudi Huluduta in gospo Brunou z otoka St. Paul.

Francozinja v vojni

Tople in hvaležne besede je posvetil francoski ženi lani umrli madžarski pisatelj Aladar Kuncz, ki je vso vojno preživel v francoski internaciji in o tem napisal knjigo pod naslovom »Črni samostan«.

Kaj malo je bilo sicer žensk, ki bi se mu približale v teh petih letih ujetništva; nič več mu nišo mogle podariti nego kakšen prijazen pogled, smehlaj ali morda stisk roke, toda zani je bila to blaženost, tolažba skoz dolge mesece. Tam v neki bretonski vasi pa ga je begunca poljubila ženska, ki jo je bil samo parkrat videl in katere mož je malo prej odrinil na fronto.

Morda je bila samo histerična, piše Kuncz. A tudi tedaj se spoštljivo klanjam pred njenim pogumom, pred to nadč-

veško silo njenih občutkov. — kakor sem imel tudi pozneje priliko občudovati takoj junaštvo pri Francozinjah, ki so s svojo ljubeznijo spremljale moža tudi preko prokletega jarka, ki ga je okoli njega izkopal sovraštvo. Vem, da so bile Francozinje velike patriotinje in v bolnicah zelo nežne strežnice iznajdljivega srca. Toda v tem so bile samo enake ženskam drugih narodov. Pogum pa, s katerim so si često upale prebiti sovražno atmosfero vojne, in tista duševna moč, ki je osramotila vse moške, da so se znale upreti kukavi vojni psihozi, to je edino samo last Francozinje. In tem bolj občudovanja vredna, ker nista bila vojno sovraštvo in pritisk vojne psihoze nikjer tako velika kakor baš v Franciji.

Curren Bell:

22

Lowoodska sirota

»Gospodična,« me je poklicala dekla na hodniku, po katerem sem blodila kot vznemirjen duh, »doli je nekdo, ki bi rad z Vami govoril.«

»Sel brez dvoma,« sem si mislila in pohitela po stopnicah, ne da bi dalje poizvedovala. Šla sem mimo sprejemnice ali posvetovalnice učiteljic, da stopim v kuhinjo, ko nekdo priteče iz sobe.

»To je ona, gotovo je ona! — Povsod bi jo bila na prvi pogled spoznala!« je kričala oseba, ki me je bila prišla za roko.

Pogledam in vidim ženo, ki je oblečena kot kaka boljša služabnica, že v letih, a še vedno mlada; zdrava je videti, črnih las, temnih oči in rdečih lic.

»No, kdo sem?« me nagajivo vpraša z glasom in smehom, ki se mi zdita napol znana. »Menda me niste povsem pozabili, gospodična Jana, kaj?«

Še en trenutek, pa jo že strastno objemljem in poljubujem. »Lizika! Lizika!« je vse, kar morem izblebetati, ona pa se mi na prsih smeji in joče; nato stopiva v dvorano. Pri kamini je stal fantič treh let v škotski suknji in v hlačah.

»To je moj fantek,« se je pohvalila Lizika.

»Torej ste omoženi, Lizika?«

»Da, skoro pet let že; Roberta Leavna*) sem vzela, kočijaža. Razen Bobbyja imam še dekletce, ki sva jo krstila za Jano.«

»In niste več v Gatesheadu?«

»V vratarnici bivamo. Stari vratar je odšel.«

»No, in kako se imajo vsi skupaj? Povejte mi vse, kar veste o njih, Lizika! A najprej sedite, ti pa, Bobby, pridi na moje kriko, hočeš?« A Bobby se je rajši preselil k materi.

»Niste bogve kako zrasli, Miss Jana, niti prejaki niste,« je nadaljevala gospa Leaven. »Dejala bi, da Vas v zavodu niso preveč gostili. Miss Reed je za glavo višja od Vas in Miss Georgiana bi Vas v širini dvakrat prekosila.«

»Georgiana je zala, kajne, Lizika?«

»Zelo. Odšla je zadnjo zimo z materjo v London in tam so jo vsi občudovali. Mlad lord se je zaljubil vanjo, a njegovi sorodniki se upirajo ženitvi. In mislite si! — hotela sta z gospodično pobegniti, pa so ju izteknili in prestregli. Gospodična Reed ju je našla. Rekla bi, da ji je bila zavidna; in zdaj živita s sestro kot pes in mačka. Venomer se pričakata in prerekata.«

»No, kaj pa John Reed?«

»Oh, ni tak, kakršnega si želi mati. Bil je na vseučilišču, pa so ga pognali; potem je hotel ujec, naj bi postal odvetnik in naj študira pravo, pa je tako lahkomumen fant, da ne bo nikoli nič iz njega.«

»Kakšen pa je?«

»Zelo velik je. Nekateri pravijo, da je zal mladenič, pa ima tako nabrekli ustne!«

»In Mrs. Reed?«

»Gospa je jaka in v lice še dovolj zdrava videti, toda rekla bi, da v njeni glavi ni vse v redu. Vedenje gospoda Johna ji kar nič ni dovolj — preveč troši!«

»Ali Vas je ona poslala k meni?«

»O, tisto pa ne! Že dolgo bi Vas bila rada videla in ko sem slišala, da so pisali radi Vas in da se odpravljate drugam, sem si mislila, da bi bilo najpametneje, ko bi Vas obiskala, preden se napotite v kak kraj, kjer bi Vas ne mogla več doseči.«

»Žal mi je, da niste z mano prav zadovoljni,« sem se ji smejala. Opazila sem bila, da je bil Lizikin pogled sicer spoštljiv, ampak občudovanja nisem čitala v njem.

»Ne, Miss Jana, ne posebno. Dovolj ste zali. Kakor kaka dama ste in to sem od Vas tudi pričakovala. Kot otrok tudi niste bili lepotica.

*) Izg.: Leven. — Bobi je zmanjševalnica za Robert.

Smejala sem se Lizikinemu odkritemu odgovoru. Čutila sem, da je bil pravilen, a priznati moram, da z njegovo vsebino nisem bila povsem zadovoljna. V osemnajstem letu bi večina ljudi rada ugajala in prepričanje, da nimajo vnanjosti, ki bi se ujemale s to željo, ni baš prijetno.

»A upam, da ste postali zelo pametni,« je nadaljevala Lizika, da me potolaži. »Kaj pa vse znate? Ali znate igrati na klavir?« »Malo.«

V sobi je stalo tako glasbilo. Lizika ga je odprla in me prosila, naj sedem in ji kaj zasviram. Zaigrala sem kak valček in bila je zadovoljna.

»Gospodični Reed ne igrata tako imenitno!« je dejala vzhičeno. »Venomer sem trdila, da jih bode te učenju nadkrilili. In znate risati?«

»Tam nad kaminom vidite mojo sliko.« Bila je krajina, slikana z vodenimi barvami, ki sem jo bila podarila prednici v zahvalo za posredovanje pri odboru in ki jo je dala v okvir in pod šipo.

»Res, to pa je lepo, gospodična Jana! To je tako fina slika, da bi je lepše ne narisal učitelj risanja naših gospodičen, nikar da bi jo zmogli mladi dami sami. In francoski znate?«

»Da, Lizika, govorim in pišem tudi v tem jeziku.«

»In znate vesti na muslin in jadvino?«

»Znam.«

»Oh, prava dama ste, Miss Jana! Vedela sem, da bo tako. Dobro. Vam bo tudi pozneje in naj se Vaši sorodniki za Vas brigajo ali ne. Nekaj sem Vas hotela vprašati. — Ali ste kdaj slišali o sorodnikih svojega očeta, o Eyreih?«

»Nikoli, kar sem živa.«

»Dobro! Veste, gospa je vedno gonila, da so ubogi in preprosti, in morda so res siromašni. A prepričana sem, da so baš tako dobrega rodu kot so Reed. Pred sedmimi leti je prišel v Gateshead nekak Mr. Eyre, ki bi Vas bil rad videl. Gospa Reed mu je povedala, da ste petdeset milj daleč v šoli. Zelo mu je bilo žal, ker se mu je mudilo in ni mogel v Lowood. Odpravljal se je v tujino in ladja je morala odjadrati iz Londona čez kaka dva dneva. Bil je fin gospod in mislim, da je bil brat Vašega rajnega očeta.«

»Kam je bil namenjen, Lizika?«

Na otok, ki je nekaj tisoč milj od nas. Vino pride injejo tam in točaj mi je dejal —

»Madeira,« sem ji segla v besedo.

»Da, tako je, to je prava beseda.«

»In je odšel?«

»Da. Bil je le nekaj minut v hiši. Gospa je zelo prezirljivo govorila z njim. Pozneje ga je imela za »beraškega trgovca«. Moj Robert meni, da trguje z vinom.«

»Prav lahko,« sem ji pritegnila.

»Ali pa je pomočnik ali potnik vinskega trgovca.«

Pomenkovali sva se še celo uro o starih časih, potem pa je morala oditi. Drugo jutro sem jo še videla v Lowtonu, ko sem čakala kočijo. Pri vratih krčme »k brocklehurstskemu grbu« sva se ločili in šli vsaksebi. Ona je stopila na vrh Lowoodskega griča, da bi zatekla voz, ki bi jo popeljal nazaj v Gateshead, jaz pa sem stopila v poštni voz, ki me je potem odvedel v neznano krajino milccotesko, novim dolžnostim in novemu življenju nasproti.

XI. POGLAVJE.

Novo poglavje povesti je zelo slično novemu prizoru kake glume. Če dvignem zdaj zastor, si morate predstavljati sobo v hotelu George v Milccoteu. Stene so preplejene s papirjem, ki je z velikimi cvetlicami poslikan; preproga je takšna, kakršno navadno imajo sobe po hotelih, in tako je tudi pohištvo in okras na polici nad kaminom, taki so bakrorezi, med njimi slika Jurija III. in slika waleskega princa in podoba o smrti generala Wolfa. Vse to vidite pri luči petrolejke, ki visi s stropa, in pri žaru prijetnega ognja, pri katerem sedim v plašču in s čepico. Moj rokovnik in dežnik ležita na mizi in grejem si premrzle ude po šestnajsturni vožnji v mrazu oktobrskega dne. Odpeljala sem se bila

iz Lowtona ob četrti uri zjutraj in na milccoteskem zvoniku bje ura pravkar osmo.

Dasi se Vam zdi, da prav udobno sedim, mi duša le ni mirna. Ko se je bila kočija pred hotelom ustavila, sem mislila, da me bo kdo pričakoval. Skrbno sem se ozirala, ko sem stopila na pručico, ki mi jo je hlapec podžal, da laglje zlezem s kočije. Menila sem, da me bo kdo poklical in da bom zagledala voz, ki me bo odvelel v Thornfield. Ne enega ne drugega ni bilo in ko sem pobarala natakarija, ali je kdo vprašal po gospodični Jani Eyre, mi je odgovoril, da ni bilo še nikogar. Nisem torej mogla inče, prosila sem za sobo. Tu zdaj sedim in po glavi se mi podijo razni dvomi in bojazni.

Čudno se zdi neizkušeni mladini, kadar se čuti sama na svetu, daleč proč od vsakega znanca, in kadar ne ve, ali bo dosegla vrata, do katerih je namenjena, in ali ne bo ovir pri vrnitvi v hišo, iz katere je prispela. Pustolovska dražest slajša te občutke in žar ponosa jih greje. Toda strah jih duši. — In tak strah je tudi v meni prevladal, ko sem po polurnem čakanju bila še vedno sama. Odločila sem se, da pozvonim.

»Jeli tu kak kraj v bližini, ki mu pravite Thornfield?« sem vprašala natakarija, ki je prihitel na glas zvončka.

»Thornfield? Tega pa ne vem, gospa, povprašam v točilnici.« Izginil je in se takoj zopet prikazal.

»Ali Vam je morda ime Eyre, gospodična?«

»Da.«

»Doli nekdo čaka.«

Skočila sem pokoncu, zgrabila rokovnik in dežnik in odhitela v vežo. Pri odprtih vratih točilnice je stal možak in na razsvetljeni cesti sem zazrla obrise voza in konja.

»To je Vaša prtijaga, bi dejal?« me je ogovoril malo sirovo, ko me je bil zagledal, in je pokazal na kovčeg v veži.

»Da.« Odsesel ga je k vozilu, nekakemu koleselju, ki sem se tudi jaz vzpela nanj. Preden je pognal, sem ga vprašala, kako daleč je do Thornfielda.

»Kaj bo? Kakih šest milj bo že.«

»Kako dolgo se bodeva vozila?«

»Poldrugo uro, če kaj vem.«

Ogrnil me je z odejo, zlezal na svoj sedež in švrknul po konju.

Potovala sva prav počasi, zato sem utegnula z la-godjo razmišljati. Bila sem konec konca vesela, da sem bila že tako blizu cilja in ko sem se naslonila v udobnem, četudi ne elegantnem vozu, sem ugibala po svoji volji.

»Sodeč po preprostem kočijažu in vozu,« sem preudarjala, »gospa Fairfax ni bogve kako elegantna dama. Toliko bolj! Le enkrat sem živela pri finih ljudeh in še takrat sem bila skrajno nesrečna. Rada bi vedela, ali živi sama s tisto malo punčko; če je moja domneva prava in če je ljubezniva, bom prav dobro izhajala z njo. Storila bom, kar bo v moji moči, A škoda, da vedno ne kaže se preveč uveljavljati. V Lowoodu sem res bila tako sklenila in sem se svojega sklepa tudi držala, pa so me vzljubili. A spominjam se tudi, da se je Mrs. Reed mojim najboljšim ukrepom le rogala. Prosim Boga, da bi se gospa Fairfax ne pokazala kot druga Mrs. Reed. Če pa se bi le tako obrnilo, saj ni treba, da bi ostala pri njej. V najhujšem slučaju se zopet zatečem k časniki. Kako daleč sva neki že privozila?«

Ozrla sem se. Milccote je bil za nami. Sodeč po številu luči, je moralo biti mesto precej veliko, mnogo večje od Lowtona. Prispeli smo na nekako gmajno, toda hiše so bile raztresene po vsej krajini. Čutila sem, da sem bila v drugem področju, ki je bilo bolj ljudnato in manj slikovito od Lowooda, bolj živo, a manj romantično.

Cesta je bila slaba, noč meglena. Kočijaž ni pogajal in iz poldruga ure sta po mojem mnenju nastali dve. Končno se je okrenil k meni in mi dejal:

»Zdaj pa nismo več daleč od Thornfielda.«

Zahtevajte povsod »Večernik«

Oglejte si veliko zalogo
modnih listov

francoskih nemških
za zimo v knjigarni

TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13

zastopniki se sprejmejo

Inserirajte
v
»Večerniku«

Sotna

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago
izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo
Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno
»Astorla.« X

Velike trgovske in skladiščne prostore,
50 korakov od Glavnega trga, oddam
s 15. januarjem. Naslov v upravi Ve-
černika. 116

Črna nova moška obleka
poceni na prodaj. Naslov v upravi. 115

V šoli.

Torej, otroci, zapomnite si: žlahtne
kovine ne zarjavé. Imenujte mi katere!

— Zlato!

— Dobro.

— Srebro!

— Dobro. Imenujte še katero!

Tedaj se oglasi paglavce tam v zadnji
kopi: Stara ljubezen, gospod učitelj!

Lepo opremljeno sobo

v bližini parka, snažno in solčno, od-
dam s 15. januarjem. Vprašati Prešer-
nova ulica 19/I. 117

Sobo in kuhinjo

oddam takoj mirni stranki brez otrok.
Pobreška cesta 21. 113

Opremljeno sobo

ob parku oddam. Radich, Burgmaier-
hof. 114

Amerikanska.

Dva Amerikanca sedita v vlaku. Eden
s severa, drugi z juga.

Pri nas je poletj taka vročina, pripo-
veduje prvi, da se muham osmodijo kri-
la.

To ni nič, pravi drugi. Pri nas pa mo-
ramo kokoši pitati s sladoledom, sicer
bi legle kuhana jajca.